

NEBEZPEČÍ JEDINÉHO PŘÍBĚHU

Znalost jednoho jediného příběhu (nebo jedné perspektivy či úhlu pohledu) může mít negativní dopad na naše chápání světa. Prostřednictvím vyprávění nigerijské spisovatelky Chimamandy Ngozi Adichie účastníci zjistí, že média a literatura dostupné široké veřejnosti často vyprávějí pouze jeden příběh, což může vést k posilování stereotypů a předsudků vůči určitým skupinám lidí, a v důsledku toho k jejich přehlížení a utlačování.

SHRNUTÍ

V této aktivitě:

- účastníci se zamýšlí nad tím, proč může být pohled na svět pouze z jednoho úhlu nebo perspektivy negativní důsledky pro jeho pochopení
- účastníci prozkoumají důležitost ověřování důvěryhodnosti informací šířených médii, zejména pokud jsou dále sdíleny
- účastníci budou kriticky hodnotit jednostranné mediální zpravodajství o určitých skupinách lidí nebo místech
- účastníci posílí své dovednosti při formulování a sdílení vlastních názorů
- účastníci si procvičí aktivní naslouchání a respektující diskusi.

VĚK

12+

POČET ÚČASTNÍKŮ

8–28

DĚLKA TRVÁNÍ AKTIVITY

45–60 min

POMŮCKY

papír, tužky, počítač s připojením k internetu, projektor, reproduktory, kopie Přílohy 1

INSTRUKCE

KROK 1 (1 MIN)

Rozdejte účastníkům malé kousky papíru a tužky. Požádejte je, aby napsali první slovo, které je napadne, když uslyší začátek věty: „Každých 60 sekund v Africe...“. Mají jen několik sekund na napsání jednoho slova nebo fráze. Neměli by ukazovat svůj papírek ostatním ani prozrazovat, co napsali. Poté by měli své papírky vložit do krabice nebo látkového sáčku, který jste umístili na viditelné místo. V této fázi nic nekomentujte, ani pokud se někdo zeptá na účel této aktivity.

KROK 2 (20 MIN)

Pusťte účastníkům přednášku nigerijské spisovatelky Chimamandy Ngozi Adichie s názvem „**Nebezpečí jediného příběhu**“ (*The Danger of a Single Story*, TEDGlobal, 2009; délka: 18:32). Před spuštěním videa je požádejte, aby si během sledování do svého sešitu poznamenali 2–3 myšlenky nebo komentáře o tom, co je zajímavé nebo překvapivé.

KROK 3 (5 MIN)

Po zhlédnutí videa dejte účastníkům čas na individuální reflexi. Poté je požádejte, aby vedle svých poznámek napsali vysvětlení, proč je určitá myšlenka zaujala, jakou otázku jim vyvolala apod. Následně jim rozdělte kopie projevu (**Příloha 1**),

jednu pro každého. Jejich úkolem je najít v textu citace, které souvisejí s jejich poznámkami, a jednu z nich zvýraznit.

KROK 4 (10–15 MIN)

Účastníci by měli stát nebo sedět v kruhu. Vysvětlete, že každý z nich představí citát, který si vybral, zatímco ostatní se pokusí uhodnout důvody, proč si právě tento citát vybral. Při diskusi je třeba dodržovat pravidla metody „Poslední slovo je moje“:

- *Pozorně poslouchajte osobu, která bude číst citát.*
- *Kdokoli, kdo chce odhadnout důvody výběru citátu, by měl zvednout ruku, aby si účastníci neskákali do řeči.*
- *Při hádání důvodů pro výběr konkrétního citátu nemluvte k celé skupině, ale pouze k osobě, která citát vybrala. Například: „Zuzano, myslím, že jsi vybrala tento citát, protože...“, ne „Myslím, že Susan vybrala tento citát, protože...“.*
- *Nesmíte jakýmkoliv způsobem zlehčovat citáty, které účastníci vybrali.*
- *Při hádání nemluvte o tom, co si myslíte o citátu, který jste slyšeli, ale snažte se zjistit důvody, proč daná osoba vybrala právě tento citát.*
- *Během hádání máte příležitost odůvodnit svůj názor, a můžete reagovat na předchozí odhady vyjádřením souhlasu nebo nesouhlasu. Například: „Roberte, myslím, že jsi vybral tento citát, protože tvůj otec je také profesor.“ Někdo jiný může dodat: „Ne, znám Roberta dobře, myslím, že tento citát si vybral, protože by nikdy nechtěl být profesorem.“*
- *Hádání a komentování by mělo být rychlé, ne příliš dlouhé.*
- *Jakmile má osoba, která četla citát, opět slovo, ostatní už nemohou komentovat (co si o tom myslí).*

Někdo by měl začít a přečíst citát, který si vybral, a ostatní by měli hádat důvod výběru. Osoba, která čte citát, by neměla během hádání ukazovat, zda ostatní našli správné důvody pro výběr citátu (ne slovy, ani výrazy obličeje).

Každé kolo končí tím, že osoba, která citát přečetla, odhalí ostatním své důvody pro výběr citátu, a to s pomocí poznámek z kroku 2. Poslední slovo tak patří osobě, která citát přečetla.

Pokračujte tím, že další účastník přečte svůj vybraný citát a ostatní opět hádají důvody pro výběr citátu.

KROK 5 (10–20 MIN)

Poslední část diskuse by měla být nejprve zaměřena na proces výběru a komentování citátů a poté na obsah projevu spisovatelky Chimamandy Ngozi Adichie. Následující otázky mohou být užitečné:

- *Jaké pocity jste měli, když jste sledovali video a vybrali citát? Bylo snadné nebo obtížné napsat vysvětlení k citátu, který jste vybrali? Proč?*
- *Co vás zaujalo nebo překvapilo na výběru citátů od ostatních účastníků?*
- *Jaké je podle vás hlavní poselství TED přednášky Chimamandy Ngozi Adichie?*
- *O kterých skupinách lidí nebo místech můžete možná znát pouze jeden příběh? Proč?*
- *Už jste někdy přemýšleli, že některé skupiny lidí nebo místa jsou prezentována pouze z jednoho neobvyklého úhlu nebo perspektivy? Proč si myslíte, že tomu tak je?*

V tuto chvíli se vraťte na začátek sezení a jeden po druhém přečtete papírky, které účastníci napsali v 1. kroku. Obvykle bývá zakončení vět velmi podobné a odráží mnoho stereotypů o Africe. Poté jim prozradte pokračování věty z kroku 1: „Každých 60 sekund v Africe... uplyne jedna minuta.“

Požádejte je, aby s vámi sdíleli, co si o tomto pokračování myslí.

Na závěr se zaměřte na mediální reprezentaci různých sociálních skupin a míst a na důsledky toho, když známe pouze jeden příběh. Následující otázky mohou pomoci:

- *Kde obvykle hledáte informace o lidech, místech, událostech apod. ve své zemi a po celém světě?*
- *Ověřujete, zda jsou tyto informace skutečně pravdivé? Jakým způsobem?*
- *Jaké mohou být důsledky, pokud známe pouze jeden příběh o určitých skupinách lidí nebo místech? Znáte nějaký příklad?*
- *Kdo těží z těchto „jediných“ příběhů a proč?*

Jak může každý z nás přispět k tomu, aby lidé a místa nebyly pouze předmětem jednoho příběhu, ale širšího kontextu?

MOŽNÉ ÚPRAVY A DODATEČNÉ NÁPADY

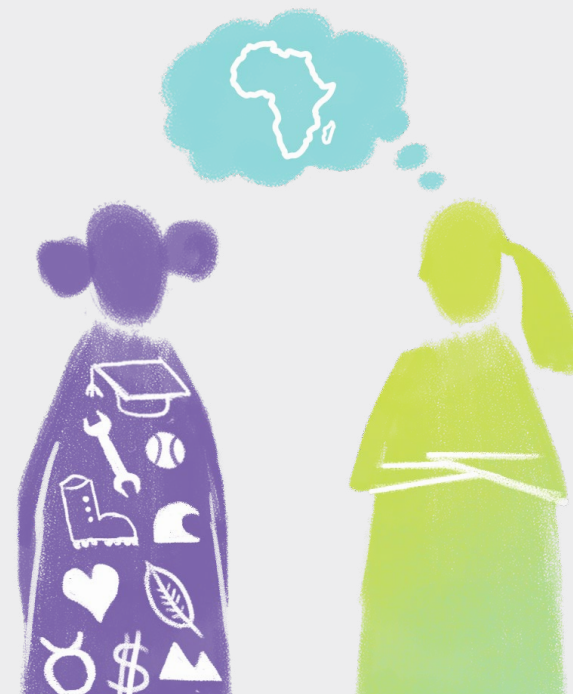
- Pokud nemáte dostatek času, je v pořádku, pokud své citáty přečtou pouze některé účastníci (můžete si vybrat, kdo citát přečte, například losováním nebo náhodnou výběrovou hrou).
- Pokud si myslíte, že účastníci nebudou schopni udržet pozornost dost dlouho na celé video, můžete přehrát pouze jeho část (v takovém případě si můžete předem vybrat, kterou část chcete přehrát). To stejné platí pro práci s mladšími účastníky.
- Sledujte animaci „[Jak mluvit o světě?](#)“ (PAH, 2018; video s anglickými titulky), která ukazuje, jak představovat lidi a obtížné situace s důstojností, rovností a respektem.
- Sledujte charitativní video z 80. let „[We Are The World](#)“ (USA For Africa, 1985), pak požádejte účastníky, aby si napsali některé z jejich dojmů a myšlenek o videu a jeho účelu. Poté jim ukažte video „[Africa For Norway - New charity single out now!](#)“ (SAIH Norway, 2012). Po zhlédnutí obou videí diskutujte o těchto dvou videích, porovnejte podobnosti a rozdíly a kriticky se zaměřte na stereotypní zobrazení míst a negativní důsledky těchto zobrazení.
- Sledujte první část TED přednášky spisovatelky, filmařky a módní návrhářky **Mallence Bart-Williams** s názvem „[Change your channel](#)“ (TEDxBerlinSalon, 2015).

ROZŠÍŘUJÍCÍ INFORMACE

- **Chimamanda Ngozi Adichie** je nigerijská spisovatelka a autorka románů. Ve své TED přednášce „[Nebezpečí jediného příběhu](#)“ (2009) zkoumá negativní dopad, který může mít „jediný příběh“ na naše pochopení světa. Tvrdí, že takové příběhy často vznikají z jednoduchých nedorozumění nebo z nedostatku znalostí o druhých, ale mohou mít i zlý úmysl potlačovat jiné skupiny lidí na základě předsudků. Uvádí, že média a literatura dostupná veřejnosti často vyprávějí pouze jeden příběh, což vede k zobecňování a často i k mylným předpokladům o lidech z jiných kultur.
- Na webových stránkách [RadiAid](#) naleznete různá videa, která mohou sloužit jako výchozí bod pro diskusi o unifikovaném a stereotypním zobrazení lidí a míst, zejména ve vztahu k takzvané západní charitě.

ZDROJE

- Chimamanda Ngozi Adichie. [Nebezpečí jediného příběhu](#). TEDGlobal, 2009.
- Poláková, Irena. [Poslední slovo patří mně - Popis metody. Učení bez učebnic](#). Portál UBU, 2009.

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo Evropské komise pro vzdělávání a kulturu. Výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA), Evropská unie ani agentura EACEA za ně nenesou odpovědnost.

PŘÍLOHA 1:

Přepis přednášky Chimamandy Ngozi Adichie: Nebezpečí jediného příběhu (TEDGlobal, 2009)

Jsem vypravěč příběhů.

Rád bych vám vyprávěl několik osobních příběhů o tom, čemu rád říkám „nebezpečí jediného příběhu“.

Vyrůstal jsem na univerzitním kampusu ve východní Nigérii.

Moje matka říká, že jsem začal číst ve dvou letech,

i když si myslím, že čtyři roky jsou pravděpodobně blízko pravdě.

Byl jsem tedy raným čtenářem,

a četl jsem britské a americké dětské knihy.

Byl jsem také raným spisovatelem.

Začal jsem psát asi v sedmi letech.

Mé příběhy psané tužkou a ilustrované pastelkami.

kteř byla moje nebohá matka povinna číst,

byly podobné těm příběhům, které jsem předtím četl.

Všechny mé postavy byly bílé a modrooké,

hrály si ve sněhu,

jedly jablka,

(smích)

a hodně mluvily o počasí.

O tom jak je krásné, že vyšlo slunce.

(Smích)

A to i přesto, že jsem žila v Nigérii.

Nikdy jsem nebyla mimo Nigérii.

Neměli jsme sníh, jedli jsme mango,

a nikdy jsme nemluvili o počasí,

protože to nebylo potřeba.

Moje postavy také pily hodně zázvorového piva,

protože postavy v britských knihách, které jsem četla.

pily zázvorové pivo.

Nevadí, že jsem neměla ani poněti, co to zázvorové pivo je.

(Smích)

A ještě mnoho let poté,

jsem zoufale toužila zázvorové pivo ochutnat.

Ale to už je jiný příběh.

Myslím, že to dokazuje,

jak jsme vnímaví a zranitelní.

tváří v tvář příběhu,

zejména jako děti.

Protože jsem četla jen knihy, v nichž byly postavy cizí,

nabyla jsem přesvědčení, že v každé knize

musí být z podstaty cizinci.

a musí být o věcech, s nimiž se nemohu osobně ztotožnit.

Když jsem objevil africké knihy, situace se změnila.

Nebylo jich moc k dostání,

a nebylo tak snadné je najít jako to bylo se zahraničními knihami.

Ale díky spisovatelům jako Chinua Achebe a Camara Laye jsem prošla mentálním posunem

ve vnímání literatury. Uvědomil jsem si, že i lidé jako já,

dívky s pleť barvy čokolády,

z jejichž kudrnatých vlasů se špatně dělají culíky,

mohou existovat i v literatuře.

Začala jsem psát o věcech, které jsem poznávala.

Milovala jsem ty americké a britské knihy, které jsem četla.

Podněcovaly mou představivost. Otevíraly mi nové světy. Ale nezamýšlený důsledek bylo, že jsem nevěděl, že lidé, jako jsem já.

mohou v literatuře existovat.

Takže objev afrických spisovatelů pro mě znamenal toto:

Zachránilo mě to před tím, abych měla jediný příběh o tom, co jsou knihy.

Pocházím z konvenční nigerijské rodiny střední třídy.

Můj otec byl profesor.

Moje matka byla administrátorka.

A tak jsme měli, jak bylo obvyklé,

pomocnice v domácnosti, které často pocházely z nedalekých venkovských vesnic.

V roce, kdy mi bylo osm, k nám přišel nový domácí pomocník.

Jmenoval se Fide.

Jediné, co nám o něm matka řekla, bylo, že jeho rodina byla velmi chudá. Moje matka posílala jeho rodině batáty, rýži a naše staré oblečení. A když jsem nedojedla večeři, matka říkala,

„Dojídej! Copak to nevíš? Lidé jako Fideho rodina nemají nic.“

Takže mi bylo Fideho rodiny nesmírně líto.

Jednou v sobotu jsme pak jeli do jeho vesnice na návštěvu,

a jeho matka nám ukázala krásně vzorovaný košík.

z barvené rafie, který vyrobil jeho bratr.

Byla jsem překvapená.

Vůbec mě nenapadlo, že by někdo z jeho rodiny

uměl něco vyrobit.

Slyšela jsem o nich jen to, jak jsou chudí,

takže jsem si je nedokázala představit jinak než jako chudé.

Jejich chudoba byla mým jediným příběhem o nich.

O mnoho let později jsem na to myslel, když jsem Nigérii opouštěla na univerzitu ve Spojených státech.

Bylo mi devatenáct.

Moje americká spolubydlící byla ze mě v šoku.

Ptala se, kde jsem se naučila tak dobře mluvit anglicky,

a byla zmatená, když jsem řekla, že v Nigérii.

Že je v Nigérii angličtina úředním jazykem.

Zeptala se, jestli si může poslechnout to, čemu říkala moje „kmenová hudba“,

a následně byla velmi zklamaná.

Když jsem vytáhla kazetu s Mariah Carey.

(Smích)

Předpokládala, že neumím používat vařič.

Zarazilo mě to.

Ona mě litovala ještě předtím, než mě poprvé uviděla.

Její výchozí postoj ke mně jako Afričance

byla jakási blahosklonná, dobře míněná lítost.

Moje spolubydlící měla o Africe jediný příběh.

Jediný příběh o katastrofě.

V tomto jediném příběhu

neexistovala žádná možnost, že by Afričané byli v něčem podobní jí, žádná možnost

komplexnějších pocitů než soucit,

žádná možnost vztahu rovného s rovným.

Musím říct, že než jsem odjela do USA,

tak jsem se vědomě neidentifikoval jako Afričanka.

Ale v USA, kdykoli přišla řeč na Afriku, lidé se na mě obraceli. Nevadilo, že jsem o

místech jako Namibie nic nevěděla. Ale tuto novou identitu jsem přijala.

V mnoha ohledech se teď považuji za Afričanku.

I když mě stále dost dráždí, když se o Africe mluví jako o zemi, nejnovějším příkladem

byl můj jinak báječný let z Lagosu před dvěma dny,

kdy se na palubě letadla společnosti Virgin objevilo oznámení.

o charitativní činnosti v „Indii, Africe a dalších zemích“. (Smích)

Takže poté, co jsem strávila několik let ve Spojených státech jako Afričanka,

začala jsem chápat reakci svého spolubydlícího na mě.

Kdybych nevyrostala v Nigérii,

a kdybych všechno, co jsem o Africe věděl, bylo z populárních obrázků,

také bych si myslel, že Afrika je místem krásné krajiny, krásných zvířat,

a nepochopitelných lidí,

bojující v nesmyslných válkách, umírající na chudobu a AIDS,

neschopných mluvit sami za sebe, kteří

čekají, až je zachrání laskavý bílý cizinec.

Viděla bych Afričany stejným pohledem, kterým moje dětské já vnímalo Fideovu rodinu.

Tento jediný příběh Afriky nakonec podle mě pochází ze západní literatury. Zde je citát ze spisu londýnského obchodníka Johna Loka, který se v roce 1561 plavil do západní Afriky.

a o své cestě si vedl fascinující záznamy.

Poté, co se o černých Afričanech zmínil jako o „zvířatech, která nemají domy“, napsal:

„Jsou to také lidé bez hlavy,

mají ústa a oči na prsou.“

Smála jsem se pokaždé, když jsem to četla.

Člověk musí obdivovat fantazii Johna Loka.

Ale co je na jeho psaní důležité

je, že představuje začátek

tradice vyprávění afrických příběhů na Západě.

Tradice subsaharské Afriky jako místa negativ, odlišnosti, temnoty,

lidí, kteří jsou, slovy úžasného básníka Rudyarda Kiplinga, „napůl ďábel, napůl dítě“.

A tak jsem si začala uvědomovat, že moje americká spolubydlící

musela po celý svůj život

vidat a slyšet různé verze tohoto jediného příběhu,

stejně jako můj profesor,

který mi jednou řekl, že můj román není „autenticky africký“.

Vlastně jsem byla ochotna přijmout,

že v mém románu byla řada věcí špatně, že na mnoha místech selhal,

ale nedokázala jsem si představit, že bych selhala já a

že se mi vážně nepodařilo dosáhnout něčeho, čemu se říká africká autenticita.

Ve skutečnosti jsem nevěděla, co je to africká autenticita.

Profesor mi řekl, že mé postavy jsou příliš podobné jemu, vzdělanému člověku ze střední třídy.

Moje postavy jezdily auty.

Nehladověly.

Proto nebyly autenticky africké.

Ale musím rychle dodat, že i já jsem stejně vinná

v otázce jediného příběhu.

Před několika lety jsem z USA cestovala do Mexika.

Politické klima v USA bylo v té době napjaté,

a probíhaly debaty o imigraci.

A jak už to v Americe bývá,

stala se imigrace synonymem pro Mexičany.

Vyprávěly se nekonečné příběhy o Mexičanech,

jako o lidech, kteří okrádají zdravotní systém,

a kteří se proplížili přes hranice,

byli zatýkáni na hranicích a podobně.

Vzpomínám si, jak jsem se první den v Guadalajaře procházela

a pozorovala lidi, kteří chodili do práce,

jak na tržišti válí tortilly,

kouřili, smáli se.

Vzpomínám si, že jsem poprvé pocítila lehké překvapení.

A pak mě přepadl stud.

Uvědomila jsem si, že jsem byla tak ponořená do mediálních zpráv o Mexičanech,

že se v mé mysli stali jedním konceptem, jednou věcí,

opovrženímhodným přistěhovalcem.

Věřila jsem jedinému příběhu o Mexičanech.

a nemohla jsem se za sebe víc stydět.

Takto se vytváří jediný příběh,

ukázat lidi jako jednu věc,

jako jedinou věc,

pořád dokola,

a tím se stanou.

Není možné mluvit o jediném příběhu

aniž bychom mluvili o moci.

Existuje jedno slovo, slovo Igbo, které mě napadne vždy, když přemýšlím o mocenských strukturách světa, a to je „nkali“.

Je to podstatné jméno, které se volně překládá jako „být větší než jiný“. Stejně jako náš ekonomický a politický svět, jsou i příběhy definovány principem nkali.

Jak se vyprávějí, kdo je vypráví, kdy se vyprávějí, kolik příběhů se vypráví.

To vše je ve skutečnosti závislé na moci.

Moc je schopnost nejen vyprávět příběh jiné osoby, ale učinit z něj definitivní příběh této osoby.

Palestinský básník Mourid Barghouti píše, že pokud chcete vyvlastnit nějaký národ, nejjednodušší způsob, jak to udělat, je vyprávět jejich příběh. a začít slovy „za druhé“.

Začněte příběh šípy původních obyvatel Ameriky, a ne příchodem Britů, a máte úplně jiný příběh.

Začněte příběh selháním afrického státu, a ne koloniálním vytvořením afrického státu, a máte úplně jiný příběh.

Nedávno jsem hovořila na univerzitě kde mi jedna studentka řekla, že je to velká škoda.

že nigerijští muži jsou fyzičtí násilníci, jako postava otce v mém románu.

Já jí na to řekl, že jsem právě četla román „Americké psycho“ - (smích).

-- a že je to taková ostuda,

že mladí Američané jsou sérioví vrazi.

(Smích)

(Potlesk)

Samozřejmě jsem to řekla v záchvatu mírného podráždění.

(Smích)

Ale nikdy by mě nenapadlo myslet na to.

že jen proto, že jsem četl román, jehož postava je sériový vrah, je nějakým způsobem stereotypní pro všechny Američany.

Ne proto, že bych byla lepší člověk než ona studentka, ale kvůli kulturní a ekonomické síle Ameriky, jsem měla o Americe mnoho příběhů.

Četla jsem Tylera a Updikea, Steinbecka a Gaitskilla.

Neměl jsem jediný příběh o Americe.

Když jsem se před několika lety dozvěděla,

že se od spisovatelů očekává, že byly nešťastní v dětství, aby byli později úspěšní, začala jsem přemýšlet o tom, jak bych vymyslela nějaké hrozné věci, které mi rodiče prováděli. (Smích)

Ale pravda je, že jsem měla velmi šťastné dětství,

plné smíchu a lásky, ve velmi semknuté rodině.

Ale také jsem měla dědečky, kteří zemřeli v uprchlických táborech.

Můj bratranec Polle zemřel, protože se mu nedostalo odpovídající zdravotní péče. Jeden z mých nejbližších přátel, Okoloma, zemřel při leteckém neštěstí, protože naše hasičská auta neměla vodu.

Vyrůstala jsem za represivních vojenských vlád.

kteří znehodnotily vzdělání v naší zemi,

takže někdy moji rodiče nedostávali výplatu.

A tak jsem jako dítě viděl, jak ze snídaňového stolu mizí marmeláda, pak zmizel margarín,

pak se mléko začalo prodávat na přiděl.

A hlavně jakýsi normalizovaný politický strach vtrhl do našich životů.

Všechny tyto příběhy ze mě dělají to, čím jsem.

Ale trvat pouze na těchto negativních příbězích

je zplošťování mých zkušeností

a přehlížet mnoho dalších příběhů, které mě formovaly také.

Jediný příběh vytváří stereotypy,

a problém stereotypů není v tom, že by byly nepravdivé, ale že jsou neúplné.

Díky nim se jeden příběh stává příběhem jediným.

Afrika je samozřejmě kontinent plný katastrof:

Jsou tam obrovské problémy, jako například strašlivé znásilňování v Kongu. a depresivní,

jako například skutečnost, že o jedno volné pracovní místo v Nigérii se uchází 5 000 lidí. Ale jsou i jiné příběhy, které se netýkají katastrof.

Je velmi důležité, o nich mluvit. Vždycky jsem měla pocit, že není možné zabývat se důkladně místem nebo člověkem

aniž bychom se zabývali všemi příběhy toho místa a toho člověka.

Důsledkem toho je jeden příběh:

Zbavuje lidi důstojnosti.

Ztěžuje nám uznání naší rovnocenné lidskosti.

Zdůrazňuje spíše to, jak se lišíme, než to, jak jsme si podobní. Co na tom, že před mou cestou do Mexika,

jsem sledovala debatu o imigraci z obou stran, americké i mexické?

Co kdyby nám moje matka řekla, že Fideova rodina byla chudá a tvrdě pracující?

Co kdybychom měli africkou televizní síť,

kteří by vysílala rozmanité africké příběhy po celém světě?

Nigerijský spisovatel Chinua Achebe tomu říká „rovnováha příběhů“. Co kdyby moje spolubydliči věděla o mém nigerijském nakladateli,

Muhtar Bakarovi,

pozoruhodném muži, který opustil svou práci v bance.

aby následoval svůj sen a založil nakladatelství?

Tradiční názor byl, že Nigerijci nečtou literaturu. On s tím nesouhlasil. Domníval se, že lidé, kteří umí číst, budou číst, pokud jim literaturu zpřístupníte a uděláte ji dostupnou. Krátce poté co vydal můj první román, jsem šela do televizní stanice v Lagosu udělat rozhovor, a přišla za mnou žena, která tam pracovala jako poslíček, a řekla: „Váš román se mi moc líbil. Nelíbil se mi ale konec. Ted' musíte napsat pokračování, a takhle to dopadne...“ (Smích) A pokračovala, aby mi řekla, co mám v tom pokračování napsat. Byla jsem nejen okouzlena, ale i velmi dojata. Tady byla žena, součást obyčejných mas Nigerijců, kteří neměli být čtenáři. Nejenže si knihu přečetla, ale vzala si ji za svou a cítila se oprávněná říkat mi, jak mám napsat pokračování. Co kdyby moje spolubydlící věděla o mé kamarádce Funmi Iyandě, nebojácné ženě, která v Lagosu moderuje televizní pořad, a je odhodlaná vyprávět příběhy, na které raději zapomínáme? Co kdyby moje spolubydlící věděla o kardiologickém zákroku, který byl minulý týden proveden v lagoské nemocnici? Co kdyby moje spolubydlící věděla o současné nigerijské hudbě, o talentovaných lidech zpívajících v angličtině a pidžinu, a Igbo a Yoruba a Ijo, mísí vlivy od Jay-Z po Felu, Boba Marleyho a jejich dědečků. Co kdyby moje spolubydlící věděla o právnice, která se nedávno obrátila na soud v Nigérii, aby napadla absurdní zákon, který vyžaduje, aby ženy získaly souhlas svého manžela před obnovením pasu? Co kdyby moje spolubydlící věděla o Nollywoodu, plném inovativních lidí, kteří navzdory velkým technickým překážkám natáčejí filmy tak populární, že se o ně Nigerijci zajímají, a které jsou skutečně nejlepším příkladem toho, že Nigerijci konzumují to, co produkují? Co kdyby moje spolubydlící věděl o mé úžasné ambiciózní kadeřnici, která si právě založila vlastní firmu na prodej prodlužovaných vlasů? Nebo o milionech dalších Nigerijců, kteří začínají podnikat a někdy neuspějí, ale dál žijí své ambice? Pokaždé, když jsem doma, jsem konfrontována s obvyklými zdroji podráždění většiny Nigerijců. S naší nedokonalou infrastrukturou, konáním naší neúspěšné vlády, ale také s neuvěřitelnou houževnatostí lidí, kterým se daří navzdory vládě, spíše než díky ní. Každé léto vedu v Lagosu semináře psaní, a je úžasné, kolik lidí se na ně hlásí, kolik lidí touží psát, vyprávět příběhy.

S mým nigerijským vydavatelem jsme právě založili neziskovou organizaci s názvem Farafina Trust, a máme velké sny o budování knihoven. Chceme modernizovat knihovny, které už existují a poskytovat knihy státním školám, které ve svých knihovnách nic nemají. Sníme také o pořádání mnoha a mnoha workshopů, o čtení a psaní, pro všechny lidi, kteří touží vyprávět naše četné příběhy. Na příbězích záležití. Na mnoha příbězích záležití. Příběhy byly použity k vyvlastnění a zlobě, ale příběhy mohou být také použity k posílení a polidštění. Příběhy mohou zlomit důstojnost národa, ale příběhy mohou tuto narušenou důstojnost také napravit. Americká spisovatelka Alice Walkerová napsala toto o svých jižanských příbuzných, kteří se přestěhovali na Sever. Seznámila je s knihou o jižanském životě, který opustili. „Seděli kolem a sami si knihu četli, poslouchali, jak ji čtu já, a znovu se jim vrátil jakýsi ráj.“ Touto myšlenkou bych chtěl skončit: Že když odmítneme jediný příběh, když si uvědomíme, že nikdy neexistuje jen jediný příběh, o jakémkoli místě, znovu získáme jakýsi ráj. Děkuji. (Potlesk)